

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНИХ ФОРМУВАННЯХ (АГРОБІЗНЕС)»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Спеціальність: 201 Агрономія

Рік навчання: 2-й, семестр 3-й

Кількість кредитів ECTS: 5 кредитів

Назва кафедри: Аграрного менеджменту та маркетингу

Мова викладання: українська

Лектор курсу

к.е.н., доц. Мазур Катерина Василівна

**Контактна інформація
лектора (e-mail)**

mazurk@vsau.vin.ua, kv_mazur@ukr.net

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Підприємництво в аграрних формуваннях (агробізнес)» є обов'язковою компонентою ОПП. Загальний обсяг дисципліни 150 год.: лекції – 24 год.; практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 108 год.

Формат проведення: лекції та практичні заняття. Підсумковий контроль – іспит.

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватися знання, отримані з таких дисциплін: «Система сучасних інтенсивних технологій», «Точне землеробство», «Адаптивні системи землеробства».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при виконанні кваліфікаційної роботи та в подальшій науковій діяльності.

Призначення навчальної дисципліни

Дисципліна «Підприємництво в аграрних формуваннях (агробізнес)» є інтегрованою дисципліною, яка узагальнює теоретичні знання та практичні вміння щодо процесів та методів організації та ведення підприємницької діяльності в агроформуваннях як важливої частки господарської діяльності в Україні.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Підприємництво в аграрних формуваннях (агробізнес)» – надати майбутнім фахівцям знання про методологію підприємництва в агробізнесі, розробку і реалізацію

підприємництва в агроформуваннях, способи та засоби реалізації підприємницьких проєктів в аграрній сфері і механізм управління ними.

Завдання вивчення дисципліни

Вивчення теорії і практики організації аграрного бізнесу; набуття навичок аналізу процесів, що відбуваються у роботі аграрних підприємств; ознайомлення студентів з теоретичними засадами організації аграрного бізнесу; оволодіти знаннями про сучасний стан та перспективи розвитку підприємницької діяльності в аграрних формуваннях в Україні та регіонах світу. Вивчення дисципліни забезпечує формування у фахівців знань та навичок прийняття економічних рішень в сфері агробізнесу.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати такі програмні компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК) – Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері агрономії під час здійснення професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1. Здатність керувати колективом, забезпечувати розвиток персоналу, толерантно сприймати соціальні, етнічні та культурні відмінності.

СК5. Здатність розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері агрономії.

СК6. Здатність презентувати результати професійної та наукової діяльності фахівцям і нефахівцям.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Програмні результати навчання (РН):

РН10. Здійснювати ефективне управління персоналом та ресурсами, забезпечувати професійний розвиток персоналу, об'єктивно оцінювати результати діяльності колективу та внесок його учасників до цих результатів.

РН11. Здійснювати бізнесове проєктування і маркетингове оцінювання виконання і впровадження інноваційних розробок.

PH12. Добирати оптимальну стратегію господарювання в агрономії, у тому числі за нечіткості цілей та невизначеності умов.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність, робота в команді, лідерські навички. Формує фахівців з новими перспективними засобами мислення, здатних використовувати не лише існуючі методи дослідження, але й розробляти нові на основі сучасних наукових досягнень.

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Сутність та організаційно-економічні засади підприємництва і агробізнесу	2	1	9
2	Організаційно-правові форми підприємництва і агробізнесу.	2	1	9
3	Виробнича підприємницька діяльність. Трудові відносини та підприємництво.	2	2	9
4	Державне регулювання і підтримка підприємницької діяльності	2	2	9
5	Бізнес-планування підприємницької діяльності в аграрних формуваннях.	2	2	9
6	Маркетинг в підприємницькій діяльності. Продовольчий маркетинг.	2	2	10
7	Фінансування підприємницької діяльності.	2	1	9
8	Інвестиційна та інноваційна діяльність в агробізнесі	2	1	9
9	Середовище функціонування сучасного агробізнесу. Стратегії в підприємстві	2	2	10
10	Підприємницький ризик та управління ним	2	2	8
11	Екологізація та соціальна відповідальність агробізнесу	2	1	9
12	Розвиток взаємовідносин підприємницьких структур агробізнесу	2	1	8
		24	18	108

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (презентації).

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний

матеріал навчальної дисципліни, передбачений для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Основні види самостійної роботи здобувача

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	24	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	32	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти, реферати)	32	4 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	20	2 рази на семестр	Тестування у системі СОКРАТ
Разом		108		

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Підприємницька діяльність в аграрній сфері економіки: монографія / [Ю. О. Лупенко, М. Й. Малік, О. Г. Шпикуляк та ін.]; за ред. М. Й. Маліка. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2023. 208 с.
2. Ільчук М.М. Ус С.І. Розвиток підприємницької діяльності: навч. посібник. НУБІП України, 2019. 368с.
3. Мазур К.В., Кубай О.Г. Менеджмент аграрного підприємства : навчальний посібник. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 284 с.
4. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 492 с.
5. Основи підприємницької діяльності : конспект лекцій / уклад. В. С. Кушнірук. – Миколаїв : МНАУ, 2021. – 76 с.

6. Основи підприємницької діяльності: конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: С.В. Поліщук, О.П. Кавтиш. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 153 с.
7. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.
8. Ларіна Я. С., Завальнюк К. С. Маркетингові стратегії зростання аграрних формувань: Монографія. – Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 275 с.
9. Ільчук М.М. Біржова діяльність і підприємництво: навч. посібник. Біла Церква: Білоцерківдрук, 2018. 318с.
10. Аграрна політика та земельні відносини: підручник / Г.М. Калетнік, І.В. Гончарук, Т.В. Ємчик, С.М. Лутковська – Вінниця: ВНАУ, 2020. – 307 с.
11. Ковальська Л., Кривовязок І. Підприємництво і торгівля: навч. посібник. Київ: Кондор, 2018. 620 с.
12. Організація і економіка використання біоресурсів: підручник / Г.М. Калетнік, О.П. Скорук, Д.М. Токарчук. – Вінниця: ВНАУ, 2018. – 297 с.
13. Довідник економіста сільськогосподарського підприємства / Лупенко Ю.О, Захарчук О.В., Пугачов М.І. та ін. За ред. Ю.О. Лупенка та О.В. Захарчука. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2018. – 600 с.

Додаткова література

1. Нелеп В.М. Планування на аграрному підприємстві: підручник. Київ : КНЕУ, 2018. 550 с.
2. Ільчук М. М., Збарська А. В., Любар Р.П., Ільчук О.М. Підприємництво та організація агробізнесу [навчальний посібник]. – К.:Аграр Медіа Груп, 2017.– 434с.
3. Петруня Ю.Є., Говоруха В.Б., Літовченко Б.В. Прийняття управлінських рішень. Навчальний посібник. / За заг. ред. Ю.Є. Петруні. 2-ге видання. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 216 с.
4. Мулик Т. О. Аналіз господарської діяльності. [текст]: навчальний посібник / Т. О. Мулик, О. А. Материнська, О. Л. Пльонса. – Київ: «Центр учбової літератури», 2017. – 288 с.
5. Мазур К.В. Стан та тенденції розвитку малих форм господарювання в аграрному виробництві у розвинених країнах світу. Ефективна економіка. 2018. № 10. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6598> (дата звернення: 06.11.2018). DOI: 10.32702/2307-2105-2018.10.47
6. Логоша Р.В., Мазур К.В., Підвальна О.Г. Моделювання контрактних відносин між основними реципієнтними групами агентів ринку. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2019. № 2 (42). С. 30-44 DOI: 10.37128/2411-4413-2019-2-3
7. Mazur K.V., Tomashuk I.V. Governance and regulation as an indispensable condition for developing the potential of rural areas. Baltic Journal

of Economic Studies. 2019. №. 5. Vol. 5. P. 67-78
<https://publons.com/publon/30638275/DOI:10.30525/2256-0742/2019-5-5-67-78>

8. Мазур К.В., Гарбар Ж.В., Мостенська Т.Г. Корпоративне управління та соціальна відповідальність. Частина І. Корпоративне управління. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ». 2019. 200 с.

9. Мазур К.В. Мухіна О.В. Розробка маркетингової стратегії сільськогосподарського підприємства агропродовольчого комплексу. *Ефективна економіка*. 2020. № 1. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7605>

10. Гарбар Ж.В., Мазур К.В., Мостенська Т.Г. Корпоративне управління та соціальна відповідальність. Частина 2. Корпоративна соціальна відповідальність. Вінниця : ВНАУ. 2020. 228 с.

11. Пронько Л.М., Луцяк В.В., Колесник Т.В., Мазур К.В. Маркетинговий потенціал інновацій у олійно-жировому підкомплексі: стан ринку, створення вартості, конкурентоспроможність. Вінницький національний аграрний університет. Вінниця: ВНАУ. 2020. 221 с.

12. Tokarchuk D. M., Pryshliak N. V., Tokarchuk O. A., Mazur K. V. Technical and economic aspects of biogas production at a small agricultural enterprise with modeling of the optimal distribution of energy resources for profits maximization. *INMATEH. Agricultural Engineering*. 2020. № 61 (2). P. 339-349.

13. Логоша Р.В., Мазур К.В., Кричковський В.Ю. Маркетингове дослідження ринку овочевої продукції в Україні: монографія. Вінниця: ТОВ «Твори». 2021. 340 с.

14. Мазур В.А., Мазур К.В., Панцирева Г.В. Виробництво і експорт зернових та зернобобових культур в умовах військового стану. Сільське господарство та лісівництво. 2022. № 26. С. 66–76 DOI: 10.37128/2707-5826-2022-3-5

15. Шпикуляк О., Алексеєва О., Мазур К., Ксенофонтowa К., Суховій А. Концептуалізація інституційної ролі підприємництва у формуванні механізму зайнятості населення для сталого розвитку сільських територій. *Аграрна Економіка*. 2022. № 3-4. Т. 15. С. 75-84 DOI: <https://doi.org/10.31734/agrarecon2022.03-04.075>

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18-22. – ст. 144. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
3. Земельний кодекс України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – ст. 144. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2768-14>.
4. Кодекс законів про працю України: редакція від 30.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
5. Податковий кодекс України: редакція від 28.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

6. База нормативних документів. URL: <http://www.csm.kiev.ua/nd/nd.php?b=1>
7. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
8. Кабінет Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua
9. Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <http://minagro.gov.ua>.
10. Міністерство соціальної політики України. URL: <http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/index>.
11. Сайт Світового банку. URL: www.worldbank.org,
12. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (FAO) URL: <https://www.fao.org/home/en/>, <https://faostat.fao.org/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувачів і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1	
Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
Участь у роботі на практичних заняттях	15
Виконання самостійної роботи	10
Всього за атестацію 1	30
Атестація 2	
Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
Участь у роботі на практичних заняттях	15
Виконання самостійної роботи	10
Всього за атестацію 2	30
Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою, виконання макетів, виступ на наукових конференціях)	10
Підсумкове тестування (іспит)	30
Разом	100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав менше 35 балів, то він не допускається до іспиту. Крім того,

обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали в національну здійснюється у наступному порядку:

Шкала оцінки знань здобувача

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для іспиту
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни